

Yttrande remissversion

Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2020-2023

Förslag till beslut

Direktionen beslutar att Fyrbodals kommunalförbund ställer sig bakom Kulturstrategi för Västra Götaland – och regional kulturplan 2020-2023.

Sammanfattning

Kommunalförbundets arbete med utveckling och stöd inom kulturområdet bedrivs med vägledning i Västra Götalandsregionens regionala kulturstrategi och kulturplan. När nu det nya styrdokumentet Kulturstrategi Västra Götaland ska antas, är kommunalförbundet en av remissinstanserna. Alla 49 kommuner i Västra Götaland har även möjlighet att svara enskilt.

Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2020-2023 är ett omfattande och ambitiöst framtaget styrdokument med syfte att vägleda vårt arbete med kulturen som en del i samhällsutvecklingen. Den betonar kulturens roll och olika perspektiv, där kulturpolitiken ska ange riktningen och skapa goda förutsättningar för konstnärligt utövande och delaktighet, inte minst bland barn och unga. Med stöd i kulturstrategin kan vi gemensamt skapa en av grundpelarna i det goda livet och stärka den viktiga utvecklingen i Västra Götaland.

Bakgrund

Kommunalförbunden har blivit ombudda att ur ett delregionalt perspektiv svara på remissversion Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2020-2023.

Regionfullmäktige har beslutat att regional kulturstrategi, regional kulturplan och regional biblioteksplan från och med 2020 ska utgöra ett och samma dokument. Det nya gemensamma styrdokumentet är tänkt att fungera som vägledning för de organisationer som möjliggör och utvecklar kulturen samt samspele med kommunala kulturpolitiska dokument och satsningar. Kulturstrategin fokuserar på prioriterade förflyttningar i samverkan och bygger på delaktighet. Den ska ses som en färdplan för det gemensamma arbetet med att få kulturen att nå och angå fler i Västra Götaland. Med kulturstrategin vill regionen skapa en gemensam syn på kulturlivet i Västra Götaland som berör såväl kommuner, kommunalförbund och

kulturaktörer. Den ska sträva mot visionen om det goda livet.

Beskrivning av ärendet

Ansvariga vid Västra Götalandsregionen har grundligt samlat in material och inspel till dokumentet under det gångna året, genom enkäter, dialog och möten med olika aktörer på olika nivåer.

I Fyrbodal har kulturstrategins riktning och innehåll behandlats vid följande tillfällen:

Arbetsutskottet 15 november 2018 och 21 maj 2019

Direktionen 14 februari och 13 juni 2019

Delregional kulturdialog 22 november 2018

Nätverk för kulturansvariga i Fyrbodal 13 december 2018, 12 februari och 7 maj 2019

Nätverk för bibliotekschefer i Fyrbodal 16 januari 2019

Kommunalförbundets ansvariga kulturstrateg har deltagit i ett flertal branschvisa samråd samt vid möten med ansvariga tjänstepersoner på koncernavdelningen kultur och processledare vid övriga kommunalförbund.

Under våren 2019 fick kommunalförbundet och nätverket för kulturansvariga i Fyrbodal möjlighet att kommentera en grov skiss av dokumentet. Vid tillfället gick nätverket igenom texten noggrant och lämnade synpunkter direkt till koncernavdelningen kultur. Den pågående remissrundan är av mer övergripande karaktär och fokuserar på innehållet i stort.

Remissvaret ska vara Västra Götalandsregionen tillhanda senast den 31 juli 2019. Därefter behandlar regionstyrelsen den nya regionala kulturstrategin den 10 september och regionfullmäktige den 8 oktober. Senast den 1 november ska dokumentet vara Statens Kulturråd tillhanda, eftersom det även utgör grund för förhandling om statliga medel inom kultursamverkansmodellen.

Bedömning och synpunkter

Kulturen har rätt att stå för sig själv, den ska vara en obunden kraft med yttrandefriheten som grund.

Kommunerna i Fyrbodal har kommit överens om att samverka kring de frågor där de kan nå

större framgång vid samordning av resurser och genom att arbeta tillsammans. Kultur är ett av målen i kommunalförbundets verksamhetsplan och säger att Fyrbodal ska vara en aktiv och nyskapande kulturregion för alla. Detta kan åstadkommas genom satsningar på rena kulturprojekt men även där olika politikområden samverkar; t ex kultur och näringsliv eller kultur och hälsa. Kultur kan därmed, som kulturstrategin understryker, beaktas ur flera olika perspektiv; dess självklara egenvärde, att kultur skapar synergier, kan öka människors livskvalitet, särskilt när den görs tillgänglig för alla och att kultur kan ses som en viktig del i en hållbar samhällsutveckling.

Eftersom den delregionala nivån sällan är i direkt kontakt med invånarna, är fokus att skapa goda förutsättningar för dem som är det. Det kan vara såväl kommuner som kulturaktörer, privata företag och ideella föreningar. Det i sin tur leder till de perspektiv och önskade effekter som nämns ovan.

Delregionen spänner över ett stort och varierat område, kommunerna skiftar i storlek och geografiska lägen. Fyrbodal ligger mellan storstadsregionerna Oslo och Göteborg, mellan salt och sött hav, har stora skogar och ett bördigt jordbrukslandskap. Inte minst finns ett rikt kulturliv. Skillnaderna är stora mellan den minsta och den största kommunen, men i det delregionala samspelet kan vi trots olikheterna få glädje och nytta av varandra. Vissa utmaningar kräver dock olika typ av angrepp och stöd, här behöver finnas en lyhördhet, flexibilitet och anpassning vid insatser.

Fyrbodals kommunalförbund har sedan lång tid tillbaka arbetat med frågor som rör den gestaltade livsmiljön och offentlig konst. Genom omfattande projekt har medvetenheten ökat kring betydelsen av att skapa attraktiva kommuner med hjälp av offensiv stadsplanering och offentlig gestaltning. Men arbetet är inte klart och förutsättningarna ändras över tid, så innehållet under kulturstrategins rubrik Gestaltad livsmiljö är en central del i det fortsatta delregionala arbetet och kommunalförbundet kan hämta stöd i formuleringarna. Kommunerna i Fyrbodal vittnar om att samverkan och gemensamma insatser är en framgångsfaktor, men även att arbetet att utveckla strukturer och öka kunskapen hos både tjänstepersoner och politiker tar tid eftersom frågorna är komplexa och ansvaret fördelat över flera professioner.

I Fyrbodals verksamhetsplan 2019 prioriteras att främja kulturföretagandet. Detta kan göras med stöd från handlingsprogrammet för Kulturella och kreativa näringar (KKN) och i projekt inom platsutveckling, båda prioriterade regionala satsningar. Det är av stor vikt att förbättra förutsättningarna för aktörer inom branscherna, då dessa små och medelstora företag ofta verkar enskilt men parallellt, med liknande utmaningar. De olika nivåerna av stöttning;

kommunal, delregional och regional, har möjlighet att göra gemensamma och kompletterande insatser för ökad effektivitet och utveckling. Samordningen av stödinsatser kan bli bättre och de behöver bli mer anpassade till branschernas faktiska behov.

I Fyrbodal finns flera betydande institutioner och noder inom området bild och form. För att kunna utveckla verksamheterna och samtidigt förbättra villkoren för konstnärligt verksamma behöver vi gemensamt arbeta med frågan kring ekonomisk ersättning vid t ex utsmyckning och eller utställning. Beslutsfattare och tjänstepersoner på olika nivåer är överens om att en konstnär ska kunna försörja sig på sitt konstnärskap. Kulturstrategin lyfter satsningen på MU-ersättning till konstinstitutioner med regionalt uppdrag. Kommunalförbundet önskar se att detta stöd utökas till att omfatta även konstinstitutioner utan regionalt uppdrag. Flera kommunala konsthallar och andra utställningsytor i delregionen har höga ambitioner och presenterar kvalitativa program, de är av betydelse både som mötesplatser och uppdragsgivare.

Det är positivt att kulturskolan lyfts på den regionala nivån. Verksamhetens fortlevnad och utveckling är en förutsättning för barn och ungas eget skapande och därmed även en grund för nästa generations kulturutövare. Inom Fyrbodalsområdet finns etablerade nätverk och samarbeten som kan vidareutvecklas för att möta framtida utmaningar kring både ekonomi och kompetensförsörjning. Kulturskolans verksamhet kan aldrig jämföras med den ideellt drivna idrottsrörelsen. För att undervisa barn och unga i dessa ämnen krävs utbildade pedagoger och kulturskolorna är därmed även en viktig arbetsgivare för flera konstnärliga yrkesgrupper. Danspoolen har idag spridning över stora delar av området och är ett lyckat exempel där kommunerna gått samman för att säkerställa kvaliteten på undervisningen och ge danspedagoger möjlighet till godare arbetsförhållanden med en arbetsgivare.

Kommunalförbundet välkomnar att samtida cirkus lyfts som konststart. Intresset för att ta del av cirkusaktiviteter är stort, men förutsättningarna för utövarna är fortfarande svåra.

Den regionala biblioteksplanen belyser bibliotekens komplexa roll i samhället, som plats och funktion. Verksamheterna i kommunerna utgör en central roll i arbetet med att tillgodose invånarna med information, kunskap och kultur oavsett förutsättningar.

Inför genomförandet av Kulturstrategi Västra Götaland har Barnkonventionen blivit svensk lag. Det kommer påverka alla verksamheter inom den offentliga sektorn, även kulturen.

All kultur genomförs i en kommun. Inte sällan i samarbeten över kommungränserna och i

delregionala projekt. Här spelar kommunalförbunden en viktig roll med möjligheter till samordning samt informations- och erfarenhetsutbyten, allt för att uppnå målen i kulturstrategin. Den roll som kommunalförbunden spelar för kulturens möjlighet till utveckling i Västra Götaland kommer inte riktigt fram i strategin. Vi tror och hoppas att den delregionala nivån kan bli mer framträdande framöver. För när kommunerna står inför stora ekonomiska utmaningar blir samverkan än mer betydelsefull i utvecklingsarbetet. Avsnittet om flernivåsamverkan skulle med fördel lyftas fram tidigare i strategin, då det är en avgörande förutsättning för genomförandet av kulturpolitiken.

Dokumentet nämner nödvändiga förflyttningar och att samhällets olika aktörer behöver göra en kraftsamling för att möta framtidens utmaningar. Det är otydligt vad detta faktiskt innebär. Är den regionala kulturpolitiken tillräckligt framåtsträvande? Med ett så omfattande dokument är risken att konsensus går före faktiskt mod, kanske är det alltför många intressen som ska tillgodoses. Västra Götalandsregionen talar ofta om sin roll som kommunernas region, vad det innebär kan bli tydligare.

Den ideellt drivna idrottsrörelsen spelar en stor roll i samhället. Inte minst för alla de barn och unga som ges möjlighet att delta i sociala och hälsofrämjande aktiviteter. Idrotten är viktig för integration och genom partnerskap kan föreningar avlasta/komplettera kommunernas arbete. Kommunerna kan göra fler samhällsnyttiga gemensamma satsningar som fångar upp ungdomar och motverkar avhopp som kryper allt längre ner i åldrarna. Kommunalförbundet ställer sig dock frågande till varför idrott finns med i kulturstrategin.

Fyrbodals kommunalförbund anser att Kulturstrategi för Västra Götaland är en väl genomarbetad och välformulerad strategi.

Fyrbodals kommunalförbund ställer sig bakom Kulturstrategi för Västra Götaland.

Koppling till mål

Mål 6 En aktiv och nyskapande kulturregion för alla

Ansvarig tjänsteperson

Kulturstrateg Ida Svanberg
Tel. 0522-44 08 34

Ida Svanberg
Kulturstrateg
Fyrbodals kommunalförbund